Noomerai sen 10 mynge. Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

№ 233 (2266) 1937 onoi OKTIAABRIIN 9 SYBBOOTA

14-xi silee garna ULAAN-YDE goorod, BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

Çexoslovaakiiin pooslannig nojon Edeenek Firliinger Moskvaada jirebe

Çexoslovaakahaa SSSR-te huuxii şineer tomilogdohon onso pooslannig ba byrin erxete miniistr nojon Edeenek Firliinger oktiaabriin 5-da Moskvaada jirebe.

Gadaada xeregei Arkomaadai protokoolьno tahagii erxilegşiin ujalgii sag zuura dyyrgegşe nyxer S. I. Voolk, Moskvaada baigaa Çexoslovaakiin miisiin sostaav, xeregei naidamzata nojon Şyyst tyryytei Beloryysiin vokzaal deere nojon Firliingerii ugtaba.

ŞINE KAADRNUUDII ZORIMGOIGOOR DEBZYYLXE

Mynөө manai Buriaad-Mongol respyyblike dotorxi partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudai urda baigaa ton onso şuxala zoriigonuud gexede: buriaad-mongol arad zonoi xoroto ajuultai daisanuud bolxo byrzyaazno - nacionaliistnuud, trockiis-buxaarintan ba japoonneemecei şpioon diversaantnuud bolon xorologşod, angiin xarşa etegeedyydii xog boggyigөөr eliryylen gargaza tedeniii yndehөөrenь butasoxizo ygei xexe johotoibdi.

Byrzyaazno - nacionaliistnuudii eliryylen gargaxa jabadal bolbol zybxen exin şatada, haja exilze baina gebel buriaad-mongol azalşan arad zoniii japoon-neemecei faşiistnuudta xudaldan ygeze, xuuşan baidal johii gedergenь baiguulxa geze baihan Jerbaanov tyryytei byrzyaazno-nacionaliis şpioon şaajkiin zybxen xeden tologoilogşodii eliryylze gargahan yje baina.

Iime uşarhaa BK(b) Paartiin Mozkoomoi xojordugaar pleenym bolbol buriaad-mongoloi respyyblikiin ba partiijna bişe bolьşeviiguudai ymene ton tobşo todorxoi zoriigonuudii tabihan gexede:

„Respyyblikiin partiijna, soveedai, azaxuin ba syyd myrdelgiin aparaadta, kylьtyyrne gegeerelei alban gazarnuudta, MTS-ta ba kolxoozuudta baihan byrzyaaznonacionalis, trockiis buxaarintnai, şpioon elementnyydei uurxaiji yndehөөrenь ugtalan tahalaza butasoxixo jabadalii xangaxa ba tedenei zigşyyritei muuxai ylegdelnyydii xaişanş geze bag ymedөөd baigaa haanь eliryylen usadxaxa—partorganizaaciin gol ba yndehen zoriigonuud myn geze pleenym toolono".

Manai partiijna, soveed, azaxuin, nauuçno ba kylьtyyrne oorganuudta şurgan orohon daisadii bodotooronь eliryylxe ba yndehөөrenь ygei xexe xereg bolbol zybxen haja exilze baihan ba daisadii esestenь xyrter butasoxixo xeregei jabuulga xadaa „buriaad-mongoloi byxe partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudai, partorganizaaciin xyse şadalaa orsoor şangadxaxii erine geze pleenym toolono" — gehen baigaa.

Aradai daisan Jerbaanov ba terenei tuhamarşad xadaa өөhediingөө xynyydii respyyblikiin şuxala şuxala gazarnuudai xytelberide debzyylen huulgaza, xoroto xeregee jabuulza baihan baigaa. Ede daisanuud bolbol paarti ba zasagta bejec ygehen ynen şudarguu şine kaadrnuudii xariuusalgatai tuşaalnuudta debzyyleegyi, tedeniii urağşanь jabuulangyi, xolşo tataza baihaniinь xendeş eli baina.

Mynөө byxii partiijna ba soveedai organizaacanuud bolbol Leenin—Staalinai paartida ynexөөrөө bejee ygehen, ynen şudarga, şilen şalgagdahan şine kaadrnuudii ton zorimgoigoor, aingyigөөr şuud debzyylxe johotoi bolbo. BK(b) Paartiin Buriaad-Mongol mozkiin xojordugaar pleenym xadaa ene şuxala asuudalii sexe zaaza ygebe:

„Socialiis baiguulgii bolьşeviig udaridalgaar xangaxa şadabaritai şalgagdahan, manai paartiin xeregte bejee ygehen xynyydii udaridaxa tuşaalda, partiijna, soveed ba azaxuin oorganuudta zorimgoi ba erid şuudaar debzyylxe jabadalii emxidxexiji ilangajaa respyyblikiin gee gol yndehetenhөө debzyylxii ba kaadr bii bolgoxii pleenym bolbol Mozkoom ba byxii partorganizaacanuudta şuxala zoriigonuud bolgon tabina" gehen baina.

Iimede partiijna, soveedai ba azaxuin bolon xudaldaa naimaanai organizaacanuud xadaa pleenymei ene onso honor zaabarii bodoto xereg deerenь darii bejelyylxiin tula byxe xyse şadalaa emxilen xanduulxa johotoi. Ene zaabariin zybxen yge jaraldaan, şuujaagaar dyyrgexe bişe, xarin bolьşeviig xydelmerieer xangaxa xeregtei.

Partiijna, soveedai organizaacanuud bolbol socialiis baiguulga deere xymyyzen urgahan şine kaadrnuudii şilen abxa xeregte BK(b) Paartiin CK-ai fevraalь-maartiin pleenym deere nyxer Staalinai xelehen zaabarii garai xytelberi bolgoxo johotoi. Ene zaabariin johoor bolbol şine kaadrnuudii debzyylxedee, tedenei urdiin gabijaa, ali ba udaridaxa xydelmeride jabahan staaza ba myn paartiin geşyyn bolhon staaz zergii hanal bodoldoo abxa bişe, xarin paarti zasagta bejee ygehen, ynen şudarga politikan etigelii xylieeze şadaxa ba aliba xydelmeride xeregtei talaaranь xaraIsaxa jabadalii anxa tyryyn ton şuxalaşalxa johotoi baina.

Gadana şine kaadrnuudii debzyylxetei xamta, tedeniii yder byriinь azal xydelmeride praktiis tuhalamza yzyylze, alban aparaaduudai xydelmerinyydii şinedxen tabiza oloniitede oiro bolgoxo jaaxa argagyi şuxala zoriigonuud partiijna organizaacanuudai, tus byri komuniistnarai urda tabigdaad baina.

Mynөө manai respyyblikiin arkomaaduud, alban ba azyiledberiin gazarnuudii abza yzebel ene jabuulgada şuud orozo ysөө şadaagyi jariaan ygehөө xolo oşoogyi baina. Ziçeelebel, Gazartariaalangai arkomaad bolbol gansaxan oordinto nyx. Xaaxalova haa bişe negeş xynii debzyylhengyi baina. Iime jabadalii xoişodoo jaabaş teseze bolxoor bişe.

Paartiin zaabarii bodoto xereg deerenь ene darildaa bejelyylen gyisedxexe johotoi.

Nyxer K. Je. Voroşilov Baltiin floodoi namarai taaktikan huralsal deere

Kronştaadt, 5. (TASS). Oborooniin Aradai Komisaar, Soveed Xolboonoi Maarşal nyxer K. J. Voroşilov oktiaabriin 5-da ulaan tugta Baltiin floodoi namarai taaktikan huralsal deere jirebe. Kronştaadtiin reejde deere nyxer K. J. Voroşilov koraablinuudii şalgan xaraba.

„Oktiaabriin revoliyyce" geze linkoor deere oborooniin Aradai Komisaarai tug yrgegdebe. XTUA-iin dalain xyseenei naçaalьnig floodoi negedygөөr raangiin flagmaan nyxer Viiktorov, xojordugaar raangiin komandaarma nyxer Diibenko, Baltiin Floodai komaandalaşa xojordugaar raangiin flagmaan nyxer Isakoov, gyrenei ajuulgyiji saxixa negedygөөr komisaar nyxer Zakoovski gegşed Oborooniin Aradai Komisaartai xamta koraablь deere jirebe.

Koraablinuud reejdehee garna. Namarai taaktikan huralsal exilee.

XITADDAXI DAIN BAILDAAN

Japoonai 20 samolioodund Şanxain dyrben rajooniii boombodobo — Xitadai seregyydte esergyy japoonai ekspedice — Japoonai aviaaca Taijuaaniii boombodobo — Xitadai partizaan otriaaduud aktiivna dobtolno — Xitadai seregyyd xysete ataaka xebe.

Şanxai, 4. (TASS). Mynөө yder japoontan arteleeriiin beledxel xeheneigee hyyleer Sysiangyn miaoo ba Ciaovanmiaoo xojoroi xoorondo Lodiaanь—Liyxoonai şossei xargiin uçaastog deere xitadai obo rooniin şine liinii ataakalba. Xitadai seregyyd xyndexen geegdel yzehenş haa, өөriingөө pozicii barihaar baina.

Lodiaanь—Liyxaan xargiihaa baruugaar Incziancze ba Çynsineeko uçaastog deere xitadai seregei obor ooniin liiniii xysete boombodolgoor butasoxibo. Xitadai seregyyd Tinczіacze ba Bojşaoogai xoorondo şine pozicida suxariba.

Liyxaanhaa urduuxanuur, Venczaopan kanaalii garxiin tylөө tulaldaan boloo.

Oktiaabriin 4-de japoonai 20 samolioodund Şanxain dyrben rajooniii boombodobo.

***

Loondon, 5. (TASS). Japoontan bolbol Beipinhee baruuxanaar bexizeed baigaa xitadai regyliaarna bişe seregyydii esergyysen dailaxiin tula jabagan seregyyd ba taankanuudtai ekspedicii elьgeebe geze Rejter aagenstviin Beipinei korrespondeent medeesene.

***

Tookioo, 5. (TASS). Japoonai aviaaca oktiaabriin 4-nei yder Taijuaaniii daxin boombodobo geze Domei Cysiin aagenstvo medeesebe. Xeden udaa boombodohonoi eseste Şanьsii provinciin niislel „ton jixe xoridol yzebe".

***

Loondon, 6. (TASS). Xitadai partizaan otriaaduud Beipin şadarai rajoonuudta aktiivnaar dobtolgonuudii xene geze Beipinhee abtahan medeeselnyyd soo xelegdene. Japoonai komaandovani bolbol taankanuud ba arteleeritai 10 mingan soldaaduudii partizaanuudta esergyy jabuulagdaba. Beipin şadar ba Beipin—Xanьkoygai ba Tianьcziinь—Pykoygai tymer zamuudii zubşaad xitadai partizaanuudai xeze baigaa operaacanuud japoontanai meeregşede oroxodoo byri jixe baina geze „Deeli telegraaf" aagenstviin Şanxain korrespondeent temdeglene.

***

Tookioo, 5.(TASS). Tianьcziinь—Pykoygai front deere japoonai seregyyd oktiaabriin 5-nai yder Gyçeende dytelze oşobo geze Demoi Cysiin medeesene.

Oktiaabriin 5-nai ygleegyyr xitadai 5 samolioodund Baadinhoo urduuxanuur Sinьlee şadar baigaa japoontanai pozicanuudii dobtolbo. Ene ygleegyyr xitadai boombo zөөdeg dyrben samolioodund Baodin deere yzegdehen baina. Oktiaabriin 5-nai ygleegyyr xitadai seregyyd bolbol Lodiaanь ba Liyxaan xojoroi xoorondo baigaa japoontanai pozicanuudii xyseteixen boombodohon baina.

Oktiaabriin 5-nai ydөr Xitadai aviaaca bolbol Vanpyy gol deere baigaa japoon seregei koraablinuudii boombodohon baina.

Ispaanidaxi froontnuud deere

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Zyyn froont

Deede Aragoonida yimyyleeşenei 42 soldaaduud respyyblikiinxinei tala tee orobo.

Xoito froont

Yimyyleeşen bolbol mananda daldaluulan jabaza, Sijeerra Kovadoonga deerexi xoolmonuudai negii ezelbe.

Centraalьna froont

Yimyyleeşen bolbol Miradeero de haas Nijeeves, Teaatina ba Toleedohoo zyyn-urda zurgaan kilomeetrei xaraatai gazarta baigaa ynderdxenyyd şadarxi yimyyleeşenei pozicanuudii xeden udaa ataaxalaad gedergө soxiuulhan baina.

***

Xura boroonoi jixe bolzo baihan deerehee dainai byxii froontnuud deere zamxaruu baina.

„Deili telegraafiin" medeesel

Loondon, 5. (TASS). „Deili telegraaf" aagenstviin medeeselei johoor, Myssoliiniiin xybyyn Bryyno gedeg Ispaanida baina. Bryyno bolbol polkoovnig Bizlootai xamta boombododog eskadriili samolioodundaar ydeşyylen Ispaani niideze jirehen baina.

Riimdexi Fraanciin ba Aangliin posoolnuudai noota

Pariiz, 3. (TASS). Riimde baigaa Fraanciin ba Aangliin tylөөlegşed bolbol Ispaanidaxi interveence tuxai nootii Itaaliin zasagta bariuulba.

Aangli ba Fraanca bolbol gurban gyrenei zyblөө tataxii duradxana. „Xerbee, noota soo xelegdexenь, Ispaani ba Beleaarskiin aralnuudta baigaa gadaadiin seregyydei tusxaita bolzor soo gederge abaaşagdaagyi xadanь, Fraanca ba Aangli bolbol Ispaaniiin dotoroi xeregte xabaadaxagyi politikadaa ynen sexe baihanaa berxeşeeltei xeneer xamagaalxa baina".

Itaalida ygtehen Aangli—Fraanciin noota tuxai Rejter aagenstvo bişene

Loondon, 4. (TASS). Rejter aagenstviin medeesehenei johoor, Ispaanihaa gadaadiinxiniii gederge abaaşaxa tuxai asuudal bolbol tereenei dotoroi xeregte xabaadaxagyi politikii yrgelzelyylxe xeregtei eseh yzeloovi myn bolno geze Aangli Fraanciin noota soo zaagdana. Udaanь, gurban gyrenei (Aangli, Fraanca ba Itaali) xoorondo xelsegdehen xelseen bolbol evroopiin niitiin orşom baidal deere zoxistoi byteze bolxo baina geze noota soo myn zaagdana. Tereehee gadana, ene xelseen bolbol bişe problemnyydii, ziseelxede, generaal Fraanko ba Ispaaniiin zasag xojorto dailaldaza baigaa tuxai asuudalii tabixa jabadalii xyngedxexe baixa hen. Ispaaniiin asuudalai talaar jaa raltai praaktikan xemzeenyydii abxa şuxala baina geze noota soo temdeglegdene geze Rejter aagenstvo medyyine.

Ejve ba Aliooxin xojoroi maatç exilbe

Amsterdaam, 6. (TASS). Ysegelder Gaage (Gollaandi) deere şatarai talaar delxein çempioon Ejve ba eneenei urda tee delxein çempioon baihan Aliooxin xojoroi xoorondo delxein tyryy huuri ezelxe şatarai maatç—revaanş exilbe. Dyşen jabasiin udaa, Ejviin nөge xybyy ylyytei baixada, paartinь xoişoluulagdaba.

Naadalganь mynөө ydeşe exilxe baina.

Aangliiin minonooscii uhan dooguur jabadag loodko dobtolbo

Pariiz, 4. (TASS). Valeensihaa Gavaas aagenstviin medeesehenei johoor, oktiaabriin 4-nei ygleegyyr Kaabo de San-Antoonio miishee zyygeer 25 kilomeetr gazarta Aangliiin xojor minonooscanuudai yzegdehenei udaa, tende gurban udaa jixe teherelge bolxonь duuldahan baina. Esminsenyyd gynzegii uhanai miinenyydii beledxexe exilhen ba tuhalamza duudahan baina. Gidro samolioodundii şirehen dyrben esmiinsenyyd tere şadarai rajoonii şalgan yzebe.

15 çaas 35 minuutada Aangliiin syydnenyydei jabuulgiin rajoonda xeden sorgo utaanuud xaragdahan ba enee nei udaa Aangliiin syydnenyyd uragşaa arilşahan baina.

Aangliiin esmiincenyyd bolbol uhan dooguur jabadag nөge piraad loodkodo dobtoluulhan ba tereeniii usadxaxa xemzee abhan baina.

***

Loondon, 4. (TASS). Rejter aagenstviin medeesehenei johoor, Dundada dalain baruun talada „Baziliisk" geze Aangliiin patruulьna esmiiinecte uhan dooguur jabadag „tanigdaagyi" loodko dobtolbo. Torpeeda esmiilinceii tudaagyi. „Baziliisk" bolbol uhan dooguur jabadag loodkiin yzegdehen rajoondo gynzegii uhanai miiinenyydii xajahan baina.

OKTIAABRIIN REVOLIYYCIIN XX ZILEI OIDO ORON ULASNAI ERXIMEER BELEDXEZE BAINA

Kostiyçeenkiin brigaada oktiaabriin urdaxi myriiseөde orolsobo

Çerniigovo, 4. (TASS). Semioonovskiin MTS-ei soloto traktoriistka, komsomool—oordento Marija Kostiyçeenko agşuu jixe socialiis revoliyyciin XX-xi oiji ton jixe ilaltataigaar ugtaza baina. Tereenei brigaada soo ÇTZ traaktor byrieer 1100 gektaar xaralza noormohoo zurgaa-zurgaan zuun gektaar ylyylbe 400 ceentner goriuuça arbilagdaba. Oordento Kostiyçeenkiin brigaada oktiaabriin urdateexi myriiseөde orolsozo traaktor byrieer nege minga zurgaan zuun gektaar xyrter xaxalxiin ujalga abba.

Şine zoxistoi bairanuud

Xaarьkov, 4 (TASS). Oktiaabriin revoliyyciin XX zilei oido Xaarьkov goorodoi xydelmeriişen ba inzeneer teexnigyydei xeden zuun byle ajlnuud şine zoxistoi bairanuudta oroxo baina.

Gyseniiçne traaktor bytөөxe xeregii şudalza baina

Xaarьkov, 6. (TASS). Xaarьkovai, Ordzoniikidziin neremzete traaktorai zavoodai kolektiv gyseniiçne traaktor bytөөxe xeregii şudalza baina. Iime traaktor xeze exilhenei xoişo (sentiaabriin 17-hoo oktiaabriin 4 xyrter) 62 bulad moriid bytөөze gargaba.

Arban brigaaduud oktiaab riin urdateexi myriiseөdө orolsozo, noormojoo xojor xubiha ylyy dyyrgeze, ton hain produukca ygenө.

Oktiaabriin revoliyyciin XX-doxi oiji ugtuulan elyyrii saxixa xereg ulam delgerne

Aguu jixe socialiis revoliyyciin 20-doxi zilei oido xeden zuun jaaslinuud, narailalgiin gernyyd ba hynei kyyxenyydei belen bolno.

SSSR-ei eelyyriin arkomaadai medeegeer, 393 jaaslinuud, 27 narailalgiin gerba. nyyd aşaglagdaza ygtebe. 105 hynei kyyxninyydei bariigdyyree. Zarim negen nacionaalьna respyyblikiin, Ukraiinda, Gryyzide, Beloryyside ton olon narailalgiin gernyyd kolxoozuudaar bariigdaba.

Şin zorigtoi exener

Tamboov, 6. (TASS). Hajaxan, Çembaarskiin rajoonoi „Avroora" geze kolxoozoi udaarniguud Pelageija ba Iriina Saavina gegşedei gerii daisad şataahan baigaa. Pelaagetja Saavina, ene yjede kolxoozoi feerme deere dezyyrelze baigaa xa. Gereingee şataza baixii xarabaş dezyyringee dyyrter porşhoo saaşaa zaisaza oşoogyi. Ede udaarniguudai byxii zөөri galda orzo şataşahan baiba.

Rajoonoi gyisedxexe komiteed ba kolxoozoi pravleeni Saavinaagai şin xatuu zorigtoi baihiinь temdegleze, şine bairi ba gerei xeregsel zөөrinyydii abuulxa ab. xiinь tulada mynge ygebe.

Unşaggadta tuhalxa bulan

KANTOON

Gadaadiin korrespondeent-nuudai medeeselei johoor, japoonai aviaaca bolbol sentiaab riiin 23-haa exileed Kantoon goorodii boombodozo baina. Gansaxan tyryyşiin yder Kantoon deere 3 minga şaxuu xyn aluulhan baina. Gadaadiin gazeetanuudai medeesehenei johoor, ebderhen, handarhan kvaartalnuud, yxehen xynei xyyrnyyd, gergyi bolhon xynyyd geze Kantoondo dyyren

Kantoon bolbol Xitad orondo „Urda zygiin Zemçyyzine" geze nerlegdedeg. Ene gooroddo 1.150 mingan aradzon toologdono. „Urda zygiin Zemxyyzine" bolbol Urda ba Baruun - Urda Xitadta ton jixe yyrge ezeldeg baina.

Kantoon—Nomogon dalain byxii bassejna deere ba Xitadta baigaa ton jixe poortnuudai negen bolno. Xitadai urda ba baruun-urda taliin proviincanuud bolbol ene goorodoor damzaza dalaida xyrdeg baina. Xitadai eldeb poortnuudta ba xiliin saana elьgeegdexe eldeb yngiin tovaarnuud Gyçzoy, Gyaansii, Junьnaani ba xitadai busa proviincanuudhaa Kantoon asaragdadag baina. Tiixedenь, dalai teehee myn xeden jixe tovaar urdahaanь jiredeg baina.

Kantoon—Urda ba Baruun—Urda Xitadai azyilledberiin ba finaansovo ceentr myn. Ene Kantoon deere xitadai urda taliin gol jixe baankanuud bii

Kantoon bolbol eriingee kystaarna produukciin, ilangajaa torgon edlelei talaar gansal byxii Xitadta bişe, myn byxii delxei deere suurxagdadag baina. Saaşadaa, Kantoon deere tekstilьna, saaxarna ba faabrika-zavooduudai azyilledberiin busa halbarinuud delgerhen baina. Ilangajaa, hyylei xedexen zilei torşo soo azaxuin barilganud jixe delgeren xygzeze baina.

Urda ba Baruun-Urda Xitadai byxii gol şuxala zam xarilsaanuud—xuurai zamuud, uhan zamuud ba tymer zamuud — Kantoon deere niiledeg baina. Kantoon — Koylyynei tymer zam bolbol Gonkoong gooroddoi ba Kantoon — Xanьkoygai tymer zam Centraalьna Xitad tai xolbodog baina.

Esesee, Kantoon bolbol jixe strategiis udxaşanartai baina. Ene xadaa—Urda ba Baruun-Urda Xitad oroxo yyden geeşe. Kantoon bolbol Xitadai nomogon dalain erjiin britaansk baaza Gonkoongodo oiroxon baina.

Kantoon bolbol Xitad ba Evroopiin gyrenyyd xojoroi xoorondoxi xudaldaa naimaanai xarilsaanai anxa exilhen tyryyşiin ceentr baigaa. XVI zuunai exinde portygaaliin kypeecyyd egeel tyryyn Kantoon deere jirehen baina. Udaadaxi zuunda Kantoonai xudaldaan aangliinxinai garta orhon baina.

Aangliiin xara tamxiii Kantoon deegyyr gargaxii xitadudai arsahan deerehee,1839—1842 onuudta Aangli—xitadai tyryyşiin „xara tamxinai dain" bolhon baina. 1856 ondo xojordoxi „xara tamxinai dain" bolhon baigaa. 1858 ondo aangliiin seregyyd Kantoonii ezelhen baina. Tiigeed, aangliiin ba fraanciin seregyyd Kantoon deere 1861 on xyrter baigaa. Ene saghaa xoişo Kantoon deere ulasxoorondiin settlьmeent (kvaartal)—Şamiinь baidag. Ene rajoondo gadaadiin gyrenyydei koonsylьstvenyyd ba alban gazarnuud baidag. Şamiinь deere gadaadiin rezideentnyyd baidag.

„Xara tamxinai dainai" yje saghaa exileed,Kantoon ba tereen şadarai rajoonuud bolbol Aangliiin nyleenyydei sfeere bolxo baigaa. Aangli bolbol ene rajoondo eriingee „tusgaar erxii" zyteerxen xaramnaza xamagaaldag baina. Xoito Xitadta japoonai agressiiin exilhenhee xoişo, britaaniiin kapitaal bolbol Centraalьna ba ilangajaa UrdaXitadta tusagaar anxaralaa jixexenecr xanduulhan baina. Urda Xitaddaxi aangliiin kapitaalovlozeeni tuxai hyylei xojor zil soo xeblel gazeetanuud tahagşyi bişehen baina. Aangliiinxin bolbol Kantoon—Xanьkoygai tymer zamai barilgada zeeri homolhon baina.

Kantoon—Xitadai revoliycioono-syleerelgiin xydeleenei exilhen gulamta geeşe. Ende 1911 ondo, manzuurai dinaastii unagaahan, revoliyyce bolhon baina Syn Jatseen bolbol Kantoondo tyşegleze, xoito reakcioonno militariistnuudta esergyy temeselii saaşadaa jabuulhan baina.

Tereentei xamta, Kantoon Xitad xydelmerişenei xydeleenei garhan ceentrnyydei negen myn. 1927 ondo, ende, Xitad orondo tyryyşiinxiee soveeduudai tug—Kantoonai komuniin tug yrgegdehen baina.

Froontiin liinihee xolo baihan Naanxin ba busa gooroduud şingi, Kantoonii japoontanai agaarhaa boombodoxo jabadal bolbol xitadai araduudii ailgaxa, tereenei esergyysegii huladxaxa ba xitadai zasagii kapityliaacada baalaxa zorilgotoi baina. Şanxaidaxi japoonai komaandovaniiin tyleelegşiin xelehenei johoor, Japoon bolbol xitadai gooroduudii boombodozo, „Xitadii ybedeglyylxe" geze bodomzolon xaraalagdahan baigaa. Teed, xitadai gooroduudii ilangajaa Kantoon şingi ton xuuşanai ba ton jixe gooroduudii varvaaraar butargaxa jabadal xadaa, japoonai agressoornuudai hanagşada oroxodoo, ton ondoo hanal bodolii Xitadta tyryylze baina.

ŞINE HUNGUULIIIN XUULITAI BYXII AZALŞANIII HAITAR TANILSUULXA

Jixedeede Soveedai hungaltada beledxeze baina

Ulaan-Yde goorodoi soveed bolbol Jixedeede Soveedai hungulida beledxeliin xydelmerii jabuulza exilhen baina.

Ulaan-Yde goorodoi soveed nen tyryyn hunguuliiin yçaastoguudii xubaaza, goorod dotor xamta 57 yçaastoguudii bii bolgohon ba myn byxii hungagşadai spiiske zoxiooxo xydelmerii myneе jabuulza baina. Baha xydeegei somonoi soveeduudaar hunguuliiin yçaastoguudii xubaaxa, hungagşadai spiiske zoxiooxo ba myn yçaastoguudai hunguuliin komiisnuudii bii bolgoxo zergiin xydelmeri jabuulxiin tula eriingee xojor instryyktornyydii xydee gargaba. Myn hunguuliiin komiista oroxo kandidaadnarai kandidatuurii uridşalan beledxeze baihan baina.

Gadana, negen dutagdaltai zyil gexede, Ulaan-Yde goorodoi soveed xadaa SSSR-ei Jixedeede Soveedai hungaltiin dyrimtei şudalan tanilsuulxa xydelmerii jyre udaridaagyi baina. Myneе Ulaan-Yde goorodoi soveed bolbol zybxen eeriingee soveedai xeltesyydei dergede hunguuliiin xuulitai tanilsuulxa kryzooguudii baiguulza, huralga xehen baixa jym. Iimede goorodoi soveed bolbol hungagşadai spiiske zoxiooxo ba hunguuliiin komiista kandidatuurnuudii olxo zergiin xydelmerii jabuulxatai xamta hungaltiin dyrimtei tanilsuulxa jabadalii udaridaza, goorodoi azalşan araduudii tus dyrimtei hainaar tanilsuulxa johotoi baina.

Eneende bolbol manai SSSR-ei jixe jixe gooroduudai turşalgii şuud xereglexe johotoi.

ZURAG DEERE: Aguu jixe Proletaariiin revoliyyciin 20 dugaar oido zoriuulza Izogiiziin gargahan plakaad-zurag (xydeeznig V. Syrьjaaninovai azal). Ene plakaad 18 xelen deere gargagdaxa baina. Oleinikovai reproduukca. (Sojuuzfoto)

Şine hunguuliiin xuulitai tanilsuulga muu jabana

SSSR-ei Jixedeede Soveedai hunguuliiin ton hainaar yngergexe jabadal bolbol eneende uridian beledxexe jabadalhaa sexe şiidxegdexe baina. Exin tyryyn SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin dyrimtei zyil zyilleerenь arad zoniii tanilsuulxa xydelmeriii ton yrgeneer jabuulxa jaaşagyi şuxala.

Tarbagatain aimagii abza yzebel, hunguuliiin xuulitai tanilsuulxa partiijnapoliitikan xydelmeriii ton muu gaar jabuulhan, ynendee bolbol ene şuxala jabuulgii segnexegyi jabadalii praaktika deeree gargahan baina. Ugaa jadaxadaa zarim partiijna organizaacanuudta ba kolxoozuudta hunguuliiin xuuliii yzexe tuxai jyre xelsegdeegyi jabadalnuud olon baina.

Zişeelebel: Doodo Zirimiin selьsoveedta bolbol ton baaxan toonoi hungagşadii hungaltiin dyrimtei tanilsuulhan baixa jym. Ene somonoi partiijna organizaaciin suglaanda Jixedeede Soveedai hungaltiin dyrim tuxai asuudal tabiza xelseegyi baixanь jixe eşeebter yzegdel myn bolno.

Desiaatnikovai selьsoveedta myn ene mete adali baidaltai baina. Ene selьsoveedai partiijna organizaaca bolbol xamtiingaa suglaan deere hunguuliiin xuulitai tanilsaxa asuudal tabiza xelseeş ygei, kryzoog emxidxegyi ba partiijna organizaaciingaa xydelmeriiin tyseb soo oruulaagyi baina. Partiijna organizaaca bolbol nen tyryyn eeriingee geşyydii hunguuliiin xuulitai haitar tanilsuulaagyi aad, xariin kolxoozniguudai dunda jaridlaa ba unşalga xexeer xynyydee gargahan baixa jym, teed tereenheenь jamar yre geraltaib daa.

Myn Jixe-Kynaliiin selьsoveedta abaad yzebel, suglaa ba jaridlaa xeze tereendee xanduulhan xyneinь too olon baibaş, johotoi gynzegyigeer tanilsuulgii jabuulza şadaagyi baina. Endexi partiijna organizaaca bolbol myn exin tyryyn komuniistnaraa hungaltiin dyrimtei ton gynzegiigeer tanilsuulxa baihan aad, baha jyyş xeegyi.

Tarbagatain aimagai bişe bişe selьsoveeduudii abxada, bygede iime baidaltai baina.

Iime baidal bolbol imagtal aimagai gyisedxexe komiteedai ba myn BK(b) P-iin aim komiteedai zyghee ene udxaşanartai hungaltada be xelii ogto xyteleegyi ba gcogyi baihanainь yre bolno.

Myneе aimagai gyisedx komiteed bolbol SSSR-ei deede Soveedta hungaxa galtiin dyrimtei tanilsaxa delmeri jamar selьsoveedu jaaxa jabaza baihan tuxai marş byridxel medeenyyd huuna.

BK(b) Paartiiin aimagai miteed bolbol hunguu xuulitai partiijna olonlitii nilsuulxa talaar partiijna ganizaacada zaabari tuhala geegyi ba yder byriiinь deimeride todorxoi xyte rieer xangaza şadaagyi ba

Myn komsomooloi organi ca ba nen tyryyn komson loi aikoom bolbol hunguu xuulitai zaluuşuudii tanils xa xydelmerii ogto jabuu gyi baina.

Ene aimagta hungaltiin rimtei tanilsuulxa xydelme iime muugaar jabaza baih angiiin xarşa elemeentn eehediingee kontrrevoliyci no xydelmeride aşaglan regledeg baina. Zişeele Yteenkov geze poob bo Jixe-Kynaliiin selьsoveedai xoozniguudai dunda „BMAS ei Konstituuca bolbol im buriaad zondo xabaadaxa j iimede eneentei orosuudai nilsahanai xeregyi" gexe teer kontrrevoliycioonno taaca xeze jabahan baina. selьsoveedai Kiirovai neren te kolxoozoi kolxoozniguu ger byridenь poobuud baza agitaaca xehen ba my şyteel bişehen tusxai xu hanuudii taraahan baina.

Myneе Hunguuliiin yça guudii hanaaşalxa, hunga dai spiiske zoxiooxo jixexen şuxala xydelmeri del tulaza jireed baixa ene xydelmerinyydte oroxotoi xamta, hunga dyrimtei tanilsuulxa polit xydelmerii ulam hainaar za oloniite azalşadii byg nь eneende xabaaduulxa şagyi şuxala xereg bolbo.

Tarbagatain aimagai pa na ba soveedai organiz nuud mene geheer xamag see emxileze hungaltada lьşevilg johoor beled ujalgatai.

V.

D. DAŞANIMIIN

ŞOOTA RYSTAVEELIIIN TUXAI

Ene V.M. Beriidzetei xeereldeze medehen zyilii oros xelenhee orşuulagdaba.

Ene 1937 ondo Gryyzi ulasai aguu jixe poeed Şoota Rystaveeliiin tyrehenhee xoişo doloon zuun tabiin zil bolbo. Xamag SSSR gyren ene tuxain bajarii temdeglexe baina. Şoota Rystaveeliiin zoxioohon„Barsiin arha xederehen baatar" gedeg bolbol gansaxan gryziiin literatuuriin geze tedii bişe, xariin byxii delxein literatuuriin aguu jixe zoxioolnuudai negen myn baina.

Xristiaan şazanai lamanar bolbol ene poeemii buruu nomtonoi zoxiool geze sonosxood, xojor udaa galda şataaza,negen udaa Kyxraa goldo xajahan baina. Tiibeş haa ene poeemii arad zon jixe duralan yzedeg tula myneе boltor xosorongyi baiza şadahan baina. Aradzon bolbol ene poeemii seezeer mededeg tula yje yjii damzaza myneе boltor baigaa jym. Basagad xadamda garxadaa ene poeemii negen gebel seezer medeze, ygeiş-haa xurgii ba arhaar gadarlaza şimehen biyemel poeemiin debterii enze bolgon abza oşodog baigaa.

Şoota Rystaveeliiin poeema soogoo bişehen zarim şylegyydenь aradai aman ygede bagtaza, onisog ygiin şanartai bolhon baina.

Soota Rystaveeliiin poeema dotorxi baatar geroinuudai zan jabadal xadaa ere zerig, eb nairam, inag dura ba ami begee xairalangyi jabaza hain xereg byteexe jabadalai yliger zişee bolhon baina.

Ene poeema bişegdehenei xoino doloon zuun zilhee ylyy sag yngerhen baina. Tereenhee gadana, Şoota Rystaveeliiin naha barahanai hyyleer Gryyzi ulasai ba Gryyzi aradai dotorxi baidal ondoo bolhon, Şoota Rystaveeliiin tolgodo nerbegdezne jixe hyidxegdehen baigaa. Iime deere Şoota Rystaveeliiin byrin namtar baidaggyi gexe baitagai, soxom xen, jamar xyn baihaniinş ogto medegdedeggyi. Şoota poeed ali zuunai baigaab geze erdemten merged yni udaan buliaasaldahan baina.

Myneе sagta xadaa xari ulasudai tyyxiin temdeglelnyyd, ug poeemiin udxa, xozom sagai tyyxiin barimta metii xarilsuulan şinzeleze, Şoota Rystaveeli gegşe arban xojor zuunai adag, arban gurbadugaar zuunai exin bagta baihan xyn geze todologdohon baina.

Myneе Gryziin Soveed Socialiis Respyybliikiin dotor Şootiin tyrehee 750 zil bolhonoi tuxai bajaraar daşaramduulan, tereenei tuxai aman ygiin materialnuudii sugluulza baina.

Ene sag yje xyrter Gryyzi ulas bolbol olon tootoi zizexen kniaazuudai dunda xabaadaza halangi, butarxai baihan baigaa. Ene kniaazuud xadaa baran, aguu jixe ba xysen şadalaar aixabtar şiirag, araab gyrenei medelde baiza baigaa jym. Ene araab gyren bolbol arbadugaar zuunai yjede xysen şadalaa aldan buuraza, medelenь baihan arad zonuud amiaaralan halaza exilehen baina. Amiaaralan halagşa arad zonuudai anxan tyryyşiin ideilь negen, gryyzi zon belei.

Ene yjehee zaxalaza, gryyziin tus tus kniaazuudai gazarnuud niileze, negen xelxii gyren bolzo exilehen baina. Zizexen kniaazuud bolbol tyb lehen zasagai erxe medelde oroxo durgyi baiza, iigeze niilen negedexe jabadalii esergyyseze temesehen baigaa. Tere gyyzeze tuxainuudai esergyysetii butasoxixo bira jixetei zebsegte xysen xeregtei bolon baigaa.

Iime zebsegte xyseniii Daviid Baiguulegşa xaan gedeg bii bolgozo baihan hen. Daviid xaan bolbol tyyreg aimagai kipçaag yndehenei, 50 mingan byle, 250 minga şaxuu zoniii nyylgen asaraza, myneе sagai Goorii gooroddoi orşomdo hurulzuulan, seregei erdemde hurgahan baina. Edener bolbol Daviid xaanai aminai sereg bolzo, iime xyserxeg seregtei, ondoo kniaaz geze gryyzide negeş ygei boloo hen. Tiigeze xaan Daviid Gryyzi zoniii negedgeen niilyylxe xeregii tuildanь xyrgehen baigaa.

Gyren oronoinь xile ba xudaldaa naimaa nebtergexe zam xargiinuudanь xaruul magaatai bolzo, arad zoniinь aza tariaan azalaar oroldozo, ger barilganuudii bodxozo, ail zergelee oronuudtai xudaldaa naimaa xedeg bolood, myn eehe diingee sojol bolbosoroliii xygzyylze zaxalahan baina.

Arban xojor dugaar zuunai şile, Erzeryym xojoroi xoorondoxi uuzam yrgen daidii eze lea huuza baigaa hen.

Gyreneei deede erxii barig şanь-xaan. Gyren dotorxi ekonoomikan ba poliitikan azabaidalai erxii şanь-xaan gexede jixe tyleb feodaalnuud ba şazan barigşad lamanar ba ty rin haid tyşemed gexe gy, urda bejee daaza baihan kniaazuud belei. Xamag gazai xyherenь edenei garta baigaa hen.

Xudaldaa naimaanainь jabadal ene yjede myn neli eed yndor deere xemzeede garhan yje baigaa. Gryyziin zon tixede Evroopiin bolood, Aziiin aza gyi jixeşyeg oron byrtei xudaldaa xedeg bolhon baigaa. Naimaaşankypeecnyydiinь sosloovi xadaa xyn ami oloxoi bolzo, nyleşe jixetei baihan sag baina. Xudaldaa naimaajiamar ximda ba ajatai tyrgen bolgoxiin tulada zam, xargui, xyyrge dugii, ajanşan zamşanai amaraxa, buu xa ger baişan, gostiinica baridag baihan baigaa. Amitan zoxoinь ajaşaaxa, amtarxaxa

iyymenei too xemzee olon bolzo, narin niagta boloo. Eldebiin uralaxa darxalaxa darxan maaster, remeeslenig uraşuul oloor ydeze garba.

Xedii tiimeş haa oron gyrenei dotorxi xoziaastviin tyşeg huuri bolxo, xamaghaa olontooto zoniinь gexede xydee tariaaşan myn belei. Tariaaşan zoniinь gazargyi tariaaşan, xereg bosogxon gazarai ezen tariaaşan geze xojor xeheg boldog baigaa. Ene zo xubaagdadag baigaa. Ene tariaaşan xeheg tariaaşanai aliiijinь alia geşegyi, ton adali ogto erxegyi seregei dobtolgoor olzolozo abhan pleenei bogoolnuudtai ton adaliaar mylzegdexe eksploataacalagdaza baihan jym.

Şoota Rystaveeli gegşe „Barsiin arha xederehen baatar" gedeg poeemajaa, xatan xaan Tamaarada zoriuulza bişehen jym. Poeemiingaa gol gerolnuud bolxo Nestaan—Darezaan, Tinatiin xojoroi olon toodo şinze temdegii Tamaara xatan xaaniii xaraza bişehen baigaa geze erdemten merged bodono baina. Tamaara xatan xaan gegşe bolbol ton zalau baga nasandaa esege bolxo Gurbaduugaar Georgii esegiinge xaan şireende debşyylegdehen jym. Tamaara bolbol Bagilgaşa Daviidiin guşa basagan jym hen. Tamaara xatan xaajiin şireede huuxa yjede Gryyziin zonoi xoziaastva, sojol kyltyyre ba seregei xysen şadal deede xemzeeniigee badaralda garza, „Altan yje"—hain sag

geze aldarşahan baina.

Tamaariin yje sagta gry zaluuşuul Greece, Aleksa ba Egiiped orondo oşozo nelgiin uxaan mediciine torgoi şinzelexe esteraroo filosoofiiin erdem şuda han. Tamaara xatan xaan ta Gryyziin niutagta, G ba Ikaalto xojor gooroddo nege akademi togtohon deze baigaa. Hurguulinuud oloor deze baigaa gexe baitaga geerelei xeregii erxilexe niistr (vaziir) xyrteree to dohon jym.

Tamaara xatan xaan ordon xarşa dotoroo hain gegdehen erdemten sofuud ba poeeduudii su lan baidag hen gedeg. sagta belzo baihan suuta poeed aldarta seen—tyrniir xeze, g ba xari ulasuudai olon poeednar suglarza myri mesedeg baigaa.

Negen iime tyrniir suuta mergen poeed Şoota taveeli gegşe „Barsiin xederehen baatar" gedeg majaa anxa tyryyn duu baigaa xadaa.

Xoyor bolbol Şoota gedeg marş xyn baigaaşanь dexegyi baina: Rystaveel deg nerii abxadaa eer tyrehen niutag Rystav deg dereebenei nereer hen baina. Negen zarl xelexedee: Şoota bolbol negen tenyyl poeed balg deg; nygee zarimuudanь xedee: yndeг iz-gurai

KOLXOOZII XOROLOGŞOD BA TEREENII DALDALAGŞAD

Egetiin somonoi ceenter deerexi kolxoozdo jixexen xorololgo bolzo, kolxoozniguudai dunda kontr-revoliycioonno agitaaca xeze, eldebiin xob ygenyydii taraaxa, kolxoozoi zøørlii xulagailaza edixe, gyrenlii mexeløxe gexe zergiin xoroto jabuulganuud xegdeze baihaar yni udaan boloo.

Ene 1937 onoi xabar 1010 gektaar tariiga xexedee, tereende tarigdaxa johotoi yre henei tariaaji noormiin johoor xysed taringyi, 211 ceentner ylyy gargaza edihen baina Tariaalangai brigadiirnuud: Xaldaanov ba Orbodoojev (kommunisti) gegşed xysed tarigda ba geze xudalaar xelehen balgaa.

Myn mal azalainь brigadiir Albaşeejev (komsomooloi organizaator) bolbol ali bolxo mexe goxoor mal helgyylze naimaa xene. Zişeelxede: nege tomo yxerii xojor buruugaar andaldaad negiinь øørtøø abxa ba øørlingøø muu yxerii tabiaad kolxoozoi hain yxerii abza xudaldaxa g.m. xonzooto naimaa xene.

Ene onoi main negenei hyyleer, Egetiin MTS-iin direektor Ikoonikov, Tarnuujev Vasilii (ene kolxoozoi tyryylegşe), Budiin Bata (propagandiist) gegşed xoninoi feermii erxilegşe Tarnuujevhaa nege xoni abza, legkovoi maşiina deere teeze, oi soo abaaşaad, alaza edihen ba xeden şil arxi abaaşaza arxidaza „sengehen" baixa jym. Tiixedenь xoninoi feermii erxilegşe baihan Tarnuujev Vasilii (paartoorg)xadaa tere xonioo „yxebe" geze aakt xeze ygehen baina. Ene me teer, xaranxiigaar kolxoozoi zøørlii xuluuza, eli daldaar edize baihan faaktnuud yşøø olon bii.

Ede faaktnuud tuxaida partiij na suglaan deere tabihan bolboş, miin xoohon ygøør xelseed le baiaalza balartuulxii oroldodog baina. Enenş eli baina. Jyyb gexede: Tarnuujevtan, Orbodoojev ba Albaşeejev— edener bygedøørøø nege şaajka baidag deerehee, kriitike ba samokriitikii xabşadag.

Ene kolxooz deere poliitikan agitacioonno xydelmeri jixe muugaar tabigdahan baina Ede johotoi bolşeviig kriitikiin orondo xob ygenyyd jixeer delger·hen baina.

Ene kolxooz deere yngeregşe 1936 onhoo xoişo Basaxaajev geze bugaalter xydelmerilze baina. Basaxaajev gegşe kontr—revoliycioonno agitaacii sexe elite jabuulna. „Kolxooz bolbol hurguulida tuhalxa boloo haa ymedexe gutalşgyi, malgaiş ygei jabaxat" g.m. ygenyydii kolxoozoi suglaan deere xelehen faaktnuud bii. Ene Basaxaajev bolbol MTS ei direektoril poliitikan talaar orologşo Xerxemiilovai haişaalaar xydelmeride abtahan baigaa. Basaxaajev bolbol xendeş ogto şalgagdaagyi hezegtei xyn, xeden olon gazarta xydelmerilze xebertei aad, tende jyyş xeze jabahanь medegdegyi.

Ene kolxooz deere bolzo baigaa xoroto jabadal ba kontr-revoliycioonno agitaaca tuxai byxii faakt ba materiaalnuudiinь aimagai paartiin komiteedai sekretaarь nyx. Maantiikov ba aimgyisedkoomai tyryylegşe Bujiinovto medeeze baibaş mynøø xyrter jamarş xeme abaadyi.

Ene faaktnuudii şalgaxiin tulada, aikoomhoo xynyyd jirebeş, tedenei şalgaltiin yrenь mynøø jaaxadaa garadaggyi jym?

Ene kolxooz deere bolzo baigaa xoroto jabuulganuudii yndehøørenь eliryylen, daisadii daldalagşad tuşaa xemzee abxa johotoi.

Jym. Cerenei.

1500 CEENTNER TARIAA TUŞAABA

Ulaan-Yde goorodoi zooniin, Ivolgiin somonoi „Kominteern" kolxooz bolbol mynøø zilei şine urgasiin tariaanhaa 2500 ceentner tariaa gyrendøø tuşaaxa tysebtei baihan jym.

Oktiaabriin 5-ai yder xyrter xamta 1500 ceentner soortoto şeniice tuşaaba. Mynøø yjede berxetei baihan bolboş „Staalinic" traaktoranь ebderze, soxilgodo haataxı uşarnuud yzegdene.

Mynøø yjede tariaanai somolgiin xydelmeri tyleg jabaza baina. Byxii xydelmerişen ba mori unaagaa somolgodo tabiaad, ovioos somozo baina. Baha nogoon soloomoo sabşaza ba boozo bainad.

Arbaad garan ambaar soo xadagalhan şeniiciin tariaanda kleeşç· xaldahan baiba geze yzegdeed, eneenii seberlen usadxaxa tuşaa jixexen xydelmeri bytøøgdebe. Arbaad ambaar sooxi tariaaji bultiinь gazaaşanь gargaza, dizenseekce ba dizenfeekce xegdebe. Ambaar byxeniie øødenь yrgeze, dooronь izvooska adxaza, seber xuurai bolgobo. Ulaan-Yde goorodhoo oşohon zasagai komiisa bolbol ene xydelmerii şalgaza yzøød, ton hainaar xegdebe geze segnelte ygebe.

—Gyrendøø tuşaagdaxa johotoi yldehen 1000 ceentner tariaagaa oiriin ydernyydte tuşaaza dyyrgexiin xemzee abza bainamdi—geze tus kolxoozoi tyryylegşe nyx. Ivanoov xelene. Pooli deere xydelze baihan kol xooznigoudai dunda kylьtyyrne bolbosoroloi ba poliitikan-xymyyzyylgiin xydelmeri jabuulagdanagyi. Ene kolxooz deere lama, kulaaguud, xuligaanguudai şaajka yni udaan s·g·a xoroto hyidxel xeze bainanaa hajaxan eliryylegdehen bolboş, tedenei xeze baihan xorololgiin xoişolonguudii niguudai poliitikan edibxi zorigoi xydelmeri tuxai niutagai partiijna organızaaca ogto anxarnagyi.

Cereenov.

BLKZS-ei MOŽIIN X DUGAAR KONFEREENCA

Sentiaabriin 7-nai ygleenei zasedaani deere konfereence bolbol delegaadnarai sostaav tuxai xeden asuudal xelsebe. Konfereenciin delegaadnarai medyylgeer Zediin aimagai alkoomoi sekretaarь Gempiilova gegşe nacionaliistnuudai gryypede xabaadalsahan gexe bygøød, tereenii eliryylxii mandaadai komiisada daalgaba.

BLKZS-ai Mozkoomoi instryyktor baihan Maşaanov gegşe bolbol trockiist axatajaa mynøø xyrter barisaatai baihaninь eliireze tus konfereencada xabaadalsaxa erxejee xahag daba. Myn, „Buriaad-Mongoloi Komsomool" gazeetiin redaaktor baihan ba Mozkoomoi biyroogai geşyyn Riaabiçev gegşiin tuxai xelseen bolzo, yneøørøø naimaaşanai xybyyn, aradai daisadii yndehøørenь butasoxixiin tuxai komsomoolo exin organizaacanuudhaa signaalai baitar tedeniii daraza baihan ba BLKZS-ai Mozkoomoi xydelmerii unaagahan xarşa etegeedner Şylynoov ba Tyyrkin gegşedii daldalza, tedenei tuhamarşan baihan geze eliryylegdeed tus konfereencahaa zailuulagdaba.

Enenei hyyleer, Mozkoomoi biyroogoi geşyyd Betlyyzeskii ba Sediix gegşedei tuxai nelieed udaan xøøreldebeş, tedener tuşaa jamarş şiidxeberi gargangyi ygløønei zasedaaniii dyyrgehen baina.

* *

Ydeşiin zasedaani deere Mandaadiin komiisiin elidxel bolbo. 158 delegaadnar registraacalagdahan ba e... hoo. albatsagşad 95 xyn, kolxoozniguud 12, xydelmerişed 16, ulaan seregşed 20, huragşaaar 11 xyn baina—geze medeesebe. Konfereenciin delegaadnar mandaadai komiisiin elidxelii negen duugaar batalba.

Enenei hyyleer konfereenciingaa zyghøø vooздь Staalinda elbeşeexe telegraamaa batalza abaad ydeşiin zasedaani xaagdahan baina.

Viistavkada zoriuulhan zuraguudii beledxeze baina

1938 ondo bolxo Byxexolboonoi xydøø azaxuin viistavkiin Buriaad-Mongoloi ASSR-ei zonaalьna zaalai axalagşa zuragşa nyx. N. I. Kovalloov ba myn viistavkiin Komiteedai fotorepartioor nyx. J. C. Panoov gegşed Bıçyyrei, Tarbagatain,Muxar-Şiberei, Xiaag tiin, Alairai, ba Barguzanai aimaguudai kol·oozuudaar jabaza Byxexolboonoi xydøø azaxuin viistavkada xabaadalsaxa kolxoozuudai ba MTS-nuudai, xydøø azaxuin emxidxegşed ba tyryy jabagşadai yiledberiin ba kylьtyyrne azahuudalai xeden olon janziin zuraguudii buulgaza abhan baina. Myn te reenşelen viistavkada xaruulxiin tulada, yiledberiin ba kylьtyyrne azahuudalai zuraguudii zuraza eldebiin materiaalnuudii beledxezi baina.

Noovo - Sibiiriin „Sibtexfiilьm" kinoo styydi—terenei brigaada, rezisoor Sookolov bolbol „Mal azaxuitai oron" geze neretei fiilьmiin zurag buulgaza dyyrgebe.BMASSR-ei Viistavkiin Komiteedai zybşøølgøør xadaa, ene belen bolhon 600 meetr variaantatai fiilьm bolbol 1937 onoi oktiaab riin 15-da respyyblikiin Viistavkiin Komiteedta ygtexe baina. Ene fiilьm bolbol Buriaad-Mongoloi ASSR-ei xydøø azaxuin byxii halbarinuudai ba kylьtyyrne amzaltanuudii xaruulxa baina.

Xerxeejev Ç.

Tømnøra xalan xaanai zasag barigşadai negen baigaa, gedeg; gurbadaxi zarimuudanь xelexedee: Şoota gedeg Tamaara xatan xaanai yjøøle, byle xyn baiza, Tamaarada duratai inag baihanaa poeema bolgozo bişee xa gedeg. Baha, Şoota Rystaveeli bolbol xari xoliin oronuudta ajanda jixe jabahan xyn gelsed·g jym. Jyre jamarş xyn baig, Şoota Rystaveeli bolbol øøriinь bişehen poeemiin udxa booloд, uran gojii xinaza yzexede, øøringøø yje sagai dotorxi jixe erdemten ba tyryy xynyydei zergede huuza tedenei toondo bagtamaar haarmaggyi, hain ere baigaa gedeg jauşagyi ynen baina.

Şoota bolbol øøringøø sagai xyn zonoi etigeze jabahan muxar hanal ba şazan myrgelii orxizo alad garhan xyn baina; tere sagai xamag literatuuriin zoxioolnuud bolbol xuu baran şazanai surtalaar nebte şobto şunaşahan baixada, Şoota Rystaveeliin niydende bolbol mysylьmaan, xristiaan, araab xynyyd xuu baran adali xarag dadag baihan baina. Şoota Rystaveeliin şuxala bolgodog le jyyme gexede: xyn xynei xedeg bytøødøg xereg ba xeşeel oroldolgo, sedxel hanaa ba uxaan bodolgiil şuxala bolgodog baigaa.

Şoota Rystaveeliin xeze bytøøhen jixe xeregyydei dotorhoo abza, tusxai temdeglen xelexede, bişegei xelii egel honor bolgozo, øøringøø bişehen şylegyydei dotor gryziin xyn byride amarxan oilgogdoxo egee lei aradai xelen anxa tyryyn duuldaza garhan baigaa.

„Barsai aı ha xederehen baatar" gedeg poeemiin gol geroinuud bolxo Tarijeer, Avtandiil xojor bolbol dundada zuunai yjiin baatar zorigton gegdeze baihan riicernyyd myn daa. Tiibeş haa tedenei amida nahanai soo bajar, şub şuluuxan ered sexe sedxil, xelehen ygedøø erxe bişe xyrdeg zanşal, ilaltiingaa tulada xyrter temsedeg erid şiidengii zorig bolbol yngerhen xuuşan jireedyi şine sagai aliaandaş zoxixo erxim haixan xynyydtel, gansal jixe erxim xynyydtel baiza johotoi şanar myn baina. Uşar soxom le iime baihan deerehee gryyziin olon azalşan arad bolbol Şoota Rystaveeliin suu aldar jixete poeemii byrxeg hyniin balai xaranxıi şingi xatuu on zilnyydteş orxizo xolonguudhoo, sedxildee haixaşan, seezendee xadagalan jabaza, doloon zuu garan zil soo martangyi, manai ene sagai zergede haixan Leenin—Staalinai agun jixe sag baigaa xyrter asarahan baina.

Dan gansa manai Soveed orondo,darlalta aabtaltii xoboolon ebdeze xaja... ahan manai soveed orondo, xyn tyrelxten sedxilde baidag, ygtei gojo haixan zyilnyydei urgan xygzeze, baidag yrgen syløøtei manai Soveed orondo, aldar suuta gryziin poeed Şoota Rystaveeliin genia alına udxata zoxioolo johotoi ynen hodoto ceenenь segnen medeze, ene zoxioolo jixe hyr, jalalzama gerel tuzaaji delxeide xaruulan şadaba.

Molotiilkanь ebdereed, tariaa soxilgo haatana

Xezengiin maşiina traaktorai staanca bolbol molotiilkanuudaa xeleşegyi muugaar zahahan baiba. Tereen deerehee tariaa soxilgo jixeer haataza, gyrenei ymene ujalgaa dyyrgexe xereg xoişo tatagdana.

„Zurgaanai Zam" kolxoozdo elьgehen traaktorai molotiilkanь yder byride ebderze, 17 xonog soo oroidoo 30 toonno tariaa soxibo.

Xezengiin MTS- ei direektorai tuşaalda urda baihan Skvorcoov gedeg maşiina traaktorai paarkii zoriuuta hyidxeze, gyrende ba kolxoozuudta xemgyi jixe gai garaza xeze baigaa.

Mynøø orohon şine direektor Cereenov tere xorololgiin xoişolonguudii usadxaxa tuxai jamarş xemzee abnagyi.

R. Anandiin.

Xroonika

SSSR-ei CGK-ai preziidiym nyxer A. N. Prokoofьjevii Soveeduudai Ordoniii barixa barilgiin naçaalьnig bolgon batalaba.

* *

BMASSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol D. D. Dorziijevii Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşiin tuşaalhaa ba BMASSR-ei CGK-ai preziidiymei sostaavhaa xuulan gargaba. Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşiin ujalgii nyxer Belьgaajevta daalgaba.

* *

BMASSR-ei CGK-ai togtooloor Grooss A. I. gegşe Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşiin orologşiin tuşaalhaa ba CGK-ai geşyydei sostaavhaa xuulan gargagdaba.

* *

S. M. Kyzьmiin bolbol Byxerosiin CGK-ai dergede BMASSR-hee baigaa tyleølegşiin tuşaalhaa syløølegdebe. BMASSR-hee Moskvaada hungaa tyleølegşiin tyr orologşiin ujalgii nyxer Taarovta daalgagdaba.

HUNGUULIIN XUULII OLON NIITEDE NEBTERGEXE

Asuudalnuudta xariuusanabdi

Hunguuliin ookrugii byxii aradzonoor gy, ali hungagşadai toogoor tuxailaza togtooxo baina gy?

„SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliin dyrimei" 21-xi zyilei yndehøør, Xolboonoi Soveedta hungaxa hunguuliin ookrugii 300 mingan arad zontoi ookrug baixa priinciibeer baiguulagdana. Eneende ene teritoori deerexi byxe arad zon, myn hunguuliinş naha xyseegyişyyd orolsono.

Sag zuura ondoo ookrugta oşohon hungaşşa bolnol eneenei urda huuza baihan ookrug...oo kandidaadta duugaa ygeze şadaxa gy?

Tiigeze bolxogyi. 79,80 ba 81-xi zyilnyydei yndehøør, hungagşa bolbol hungaxa erxee erxebişe øøringøø niuuraar baiza bejelyylxe johotoi geze medeeli hungaxa xuulii sexe erine. Hungagşa bolbol hunguuliin bolxo yderte, tere baihan gazartaa eneenii bejylyylze şadana. Jamarş zaaoçno hunguuli baiza bolxogyi.

Gerei ezen emegteişyyd øøhediingøø kandidaaduudii tabiza şadaxa gy?

SSSR-ei Konstituuciin 141 zyilde xelexenь:

„Kandidaadnar bolbol hunguuli bolxodo hungaltiin ookruguudaar tabigdana. Oloniitiin organizaacanuud ba azalşanai bylgemyyd gexede: kommunis partiijna organizaacanuudta, profesionaalьna sojuuzuudta, koperatiivuudta, zaluuşuudai organizaacanuudta, sojol kylьtyyriin bylgemyydte kandidaaduudii tabixa erxii xangagdaxa baina.

Ene zyil tuxai „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliin dyrimei" 56-xi zyil soo baha xelegdehen baina. Eneenehee gadana, „Hunguuliin dyrimei" ... zyil bolbol xydelmerişed ba albaxaagşadta—yiledberiin gazarnuudaar, ulaan seregşyydte—seregeingee xehegyydte, tariaaşadta— kolxoozuudaar, sovxoozoi xydelmerişed ba albaxaagşadta— sovxoozuudaar kandidaaduudii tabixiin erxii olgulagdaxa baina. Gansaxan gerei azal xedeg niuurnuud bolbol azalşanai kategoornuud soo orolsoxogyi baina.

Gerei ezen emegteişyydei jixenxi xubinь, SSSR-ei Jixedeede Soveedai hunguulida kandidaaduudii tabixa jabadalda øøhedlingøø baihan organizaacanuud ba bylgemyyd: deer, zişeelebel, koperatiivno, osoaviixiimai, sportiivno ba bişe organizaacanuudai damzaaza xabaadalsaxa baina.

Oloniitiin organizaacanuud ba azalşanai bylgemyydei xoorondoxi ilgaan jamar be?

Azalşanai bylgem bolbol, yndehøø, oloniitiin organizaacanuudai janzatai geeşe, tiime luxa ene xojoroi xoorondo ygood ilgaa xixe bolxogyi. Jyrenxii zuragaaji johoor bolbol azalşanai bylgem xadaa tobxoor xelebel şanartai ba azaalinь jabuulgaa xizaartai baidag, øøringøø azalii sojol kylьtyyrne, texniis, spoort gexe metiin baigunlgiin ali negen halbarinuud deere, zişeelexede, izobretaatilnuudai bylgemyyd, tiaatraalьna bylgemyyd ba busadta golluulan xanduulxa jabadalaar oncolon ilgagdaxa baina.

Manai orondo oloniitiinş organizaaca ba myn azalşanaiş bylgemyyd xadaa øøringøø azal jabuulgii socialiistnuudaa xeregli bexizyylxe ulam byri urgan debzeexe ba byxe erxim, progressiivno xyn tyreltenei intereeste xanduulhan—negen zoriilgotoigoor negedegdehen baina.

Jixedeede soveedai preziidiymei yşøø ygei baixadanь, SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin centraalьna komiisi xen batalxa bainab?

SSSR-ei Jixedeede Soveedai Preziidiym bolbol SSSR-ei Jixedeede soveedai emxidxegdehenei hyyleer baiguulagdaxa tula, SSSR-ei Jixedeede Soveedai hunguuliin Centraalьna komiisi Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai gy, ali SSSR-ei CGK-ai Preziidiymeer batalagdaxa baina. SSSR-ei Jixedeede Soveedai baiguulagdaxa xyrter, 1924 onoi Konstituuciin johoor „SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai seessiinyydei xoorondoxi zabaharai yjede xuuli gargaxa ba gyisedxexe, zaxiraxa erxetei SSSR-ei deede zasagai oorgan myn" bolxo baina.

Aradzonoigoo toogoor adali bişe xolbooto respyyblixenyyd yndehetenei Soveedta jyynde adali tootoi depytaadnarii elьgeexe bainab?

Ene xadaa manai gyrenei yndehetenei adali erxiin priinciibil ba myn SSSR soo orolsohon xolbooto respyyblikenyyd adali erxiin priinciibii bodoto xereg deerenь bejylyylheniii yzyylne. Zaaxan teritoorotoi ba ysøøxen aradzontoi xolbooto respyyblixe nyyd: Armiaanai SSR, Beloryysiin SSR ba busad xadaa, yndehetenei Soveedta myn jixexen teritooritoi, olon toonoi aradzontoi xolbooto respyyblingyyd: RSFSR ba USSR-tei nege adali 25-25 depytaatnarii elьgeexe baina. Jyrenxiidøø, yndehetenei Soveedta depytaadnarai huurii xubaagaxadaa, arad zonoi toogoor bişe, yndehetenei—gyrenei priizipagii xaralsaza yiledberilegdexe baina.

Leenin—Staalinai yndehenei poliitikii sesen mergeer jabuulhanai aşaar, SSSR-ei byxii yndeheten ebdersegyi eb nairamdaltai baidag. Tiimehee xadanь, iime joho zuram bolbol gansaxan manai gyrende bejelyylegdexe baina.

Avtonoomito respyyblixede (avtonoomito mozodo, yndehetenei ookrugto) hungagşa bolbol xedii udaa duugaa ygexe bainab?

Negedexidee, avtonoomito respyyblixede (avtonoomito mo zodo, yndehetenei ookrugto) hungagşad byxen Sov... Xolboonoi kandidaadta SSSR-ei byxii graazdanuudai negen adali duugaa ygexe baina.

Xojordoxido, hungagşa byxen øøringøø baiza baihan xolbooto respyyblikehee(RSFSR USSR, BSSR, ASSR, AzSSR, Kazaaxsiin SSR ba busad) SSSR-ei graazdaniin byxentei ba adali yndehetenei Soveedta hungagdaxa 25 kandidaatnarai negende duugaa ygexe baina.

Gurbadaxida, hungagşa bolbol yndehetenei Soveedta xojordoxi biyliteeneer avtonoomito respyyblikehee (avtonoomito mozohoo, yndehetenei ookrughoo) hungagdaxa kandidaatnarai negendenь duugaa ygexe baina.

Ene meteer, avtonoomito respyyblikenyyd soo, avtonoomito mozonuud soo, yndehetenei ookruguud soo oroogyi, Staalingraad, Tamboov, Voroonez ba bişe-bişe gooroduudaar, selieeneer baihan hungagşad bolbol xojor byliteeneer hungaxa baina. Avtonoomito respyyblikenyydei ba avtonoomito mozonuudai, yndehetenei ookruguudai teritoori deere baihan Kazaanь (Tataarai ASSR-ei ceentr), Eliist (Kalmiigai ASSR-ei ceentr) ba bişe bişe gooroduudaar, selieeneer baihan hungagşad bolbol SSSR-ei Jixedeede soveedta hungaxadaa, gurban biyliteeneer hungaxa baina.

Bahal ene xadaa, SSSR-ei Jixedeede soveedta yndehetenei byxeniii jahala dyyreneer xabaduulxa gehen ba Xolbooto respyyblikenyydii, avtonoomito respyyblikenyydii, avtonoomito mozonuudii ba yndehetenei ookruguudii myn xabaadul xa gehen zoriilgoor bolbodoto bejelyylegdexe baihaniii yzyylne.

(„Spyytnig agitaator" gexe zyrnaalai ene onoi № 15 haa tyyberilen abtaba).

Şine duunuud

Gyrenei myyzekiin xeblel, agun jixe socialis revoliyciin 20 zilei oido zoriulan soveedai kompozitornuudai zoxioohon arad niitiin erxim duunuudii dunda: „Staalinai tuxai duu", „Xyliyy xyygedai maars", „Pooliysko", „Orlioonok", olon niitiin duuldag duunuudai nom gargagdaba.

Myzgiizei xeblen gargahan nomuud 800 mingan ekzem pliaar bolno.

Nomuudai dunda: „Staalinai tu-

ARADAI DAISAD BIÇYYREI AIMAGAI KOLXOOZUUDTA ŞURGAN OROOD XOROLOLGO XEŽE BAINA

Biçyyrei aimag geeşe mal ba tariaan azal erxildeg xile şadarai negen jixexen aimaguudai zergede orono. Tus aimagai MTS, kolxoozuud ba alban gazarnuudaar aradai daisad- trockiis - buxaarintnai ba byrzyaazna- nacionaliistnuudai şpioon, diversaantnuud øøhedtøø ajataixan xydelmeri olozo, sag sagii xereglen xorololgoo xeze baina. Edenei xehen xorololgo xediiş jixe baigaa haa, tedenerei xehen xara xereg jamar negen argaar daldalagdaad, jamarş gem zeme aşangyi yngergegdedeg baigaa.

Uşarans, tus aimagai xytelberilxe xydelmeride yninhøø xoişo Gyyberev, Nooskin, Sampiloon, Kozloovskaja gexe metiin xynyyd aradai daisad Jerbaanov, Dampiloon gegşedeer aikoom, aimgyisedkoom, aimagai komsomooloi ba gazarai tahagai xytelberilxe gazarnuudta tabigdahan aad, edener partiijna, soveedai, komsomooloi ba kolxoozoi xydelmeride jixexen toormoz xehen baixa.

Edenerei xytelberiiin „sisteeme“ xadaa maşiinada huugaad le nege yder soo 3-4 somonuudai kolxoozuudai kanceliaaraar jabaad le jyre xydelmeriiin medee xuriaagaad jabadag—iime baihan baina.

Mynøø aimagai gazarai tahagii daagşaar Şantaanov gegşe xydelmerilze baina. Şantaanov xen geeşeb gexede, Booxonoi aimagai nege jixexen kulaagai xybyyn. Aradai daisan—şpioon, xorologşo Mygdyyjevei daxuul baixa. Eneenei urda Selengiin aimagai gazarai tahagai erxilegşe baixadaa, aradai daisan, şpioon Mygdyyjevtei ton dyte barisaatai baiza, xodo Mygdyyjevii ymøøreze, tereenei deere doronь orozo bildaguuşalan, tereenei dalida xalxaluulan xorololgo xeegyi geze xen xelexe geeşeb. Uşaranь, ede xojoroi „xytelberilze“ baihan aimagai xydøø azaxuin amagalan bişe baidaltai, ilangajaa malazal deere xorololgo bolhon—eberte tomo malai talaar 40 proc., aduunai talaar 60 proc. xyrter hubairhan baina. Ede faaktnuud Şantaanovai „xytelberiii“ ba terenei muuxai xara xeregii todolon xaruulna geeşe.

Edenei xereg eneegeer xizaarlagdaagyi.

Selengiin aimagta baixadaa, beje bejee deere yrgelseze kolxoozuudhaa beleg selegeer daşaramduulan, aduuha malhaa exileed, degel gutal xyrter abhan baixa. Şantaanov gegşiin „xytelberi“ geeşe xubxai xoohon zaxiralta, azal xydelmeridøø baixadaa biyrokraad—çinoovnig johoor xandaza baidag zanşalaa mynøøş xyrter tabiaagyi—iime negen hezegtei elemeent baina.

Aradai daisad, Jerbaanov ba Dampiloonai tabihan ede etegeedyydei Biçyyrei aimagai xytelberilxe x y d e l m e r i d e şurgan orood baihan deereheenь, tedenei dalbirdahanuud kolxoozuud ba bişe bişe alban gazarnuudaar şpioon, diversaantnuud, xoroton ba eldeb hezegtei elemeentnyyd mogoin uurxai xeze, øøhediingøø antisoveed xydelmeri abiaa şimeegyixenøør aja duraaraa xeze baina.

Zaganai somonoi Kaarl-Maarksai neremzete kolxoozii abza yzeje.

Ene kolxoozoi pravlieeninь bolbol Cebegzab Batiin, Badma Oşoroi (byxe) ba Bytid Rinçinei — bandiiiduud, Badmazab Çimedei—kulaag- iime sostaavtai. Edenerii eneenei urda aikoomoi sekretaariiln orologşo baihan, mynøø xydelmerihøø xuulagdahan Sampiloon gegşe kolxoozniguudai dunda jixexen „agitaaca“ xeze oruulhan baixa.

Ene kolxooz xamta 3 brigaadatai. Xojoriinь polevoi, negeniinь mal azalai—iime 3 brigaadatai jym.

Negedygøør brigaadiin brigadiirta Badmazab Çimedei gegşe baidag. Eneenei nemerehen bagiinь xuulaza, bodoto niuuriinь xaruulbal, yni saghaa xoişo yje zalgamzalhan maxroovo kulaagai xybyyn, 1929 ondo kolxoozoi baiguulaltada esergyy antisoveed xydelmeri xeheneigee tyløø gertexinteigee xamta tyrmede huuhan baina. Ene yje soo esegiingee yxexede jixete şanalaza xydøølyyleed, tyrmehøø garza sylegdexe bolxodoo „gertexinehee halbab“ geze xuurmagaar halaza „batraagai“ nere zyyhen baina. „Batraagai“ nere zyyhen Badmazab gegşiin saaşanxi jabadaliinь temdeglebel—„Bi batraag xyn geeşeb, taanar bygede angiiin daisad geeşet“—geze ygeitei dunda şadaltaniii buu barin hyrdyylen ailgaza, gar daraza hurhan deereheenь, mynøøş xyrter Badmazab gegşiin urdahaa kolxoozniguud yge xelexee aidagiinь xen arsaxab. Baha „øørtøøl adali batraaguudii“—gebşe lama Žanşab Rinçinei gegşe ende tendehee jirehen jabuul xynyydii bejedee tatan, kolxoozoi ymsede orohon kulaagai zøørinyydii nelieed edihiinь durasalgyi garamaar bişe.

Xojordugaar brigaadiin brigadiir, tyryylegşii orologşo Cebegzab Batiin gegşe xen geeşeb?

—Ene xyn bolbol johotoi bandiiid, tedenei organizaator baixa. Uşaranь xadaa, 1930 ondo bolhon kulaaguudai vostaaniiin negen organizaatoriinь ba myn øørøø edibxitei xabaadahan deerehee, tyrmede huuhan baixa. Myn, eneenei axa lama ba mixan tyrel kulaag, urdiin zaihan Žimyyten gegşed bygede sylelgede baixadanь, tedenerteigee xaluun barisaatai baidag baina.

Odoo zunai ybehe xuriaalgiin yjede øøriingøø brigaadiin gazar deere xoroto sedxileer xojor zuu şaxam ceentner ybehe xuriaaza abalgyi xosoroohon baina. Xydelmerişenei xysen „dutamag“ geze şaltaad eneenheeş urda žilnyydte ybehe tariaa nelieed goritoiji xosoroohon uşarnuud olon baixa.

MTF-ji daagşaar Bytid Rinçenei gegşe xydelmerilne. Rinçenei gegşe yni saghaa xoişo kaartiin naadanai profecionaal aad, mynøø xyrter terenei erxileže zarim kolxoozniguudai arba tabii hugaldag baina. 1920 garan onoi yjøør japoonai deermeşedei jirexede, japoontondo hain duraar orozo, xeden ail tosxonuudii galdalsaza, tonolsozo jabahan tuxainь kolxoozniguud mynøøş xelsedeg. Ene xeregeigee tyløø tyrmede huuhan aad, mynøø MTF-ji daagşada „debzyylegdehen“ baina. Tus xydelmeridøø jamaraar xandanab gexede, ton xaişa xeregeer xandadag, yngeregşe ybel bairiin muu deerehee nelieed olon xuriga tugal yxehen baixa. Myn, malai dulaan tipovai baira byri 1930 onoi yjøør barihan aad, terenь mynøøş xyrter orollogdoogyi deereheenь xura boroondo ymexireze xebtene.

Tymer modonoi darxanda ba kolxoozoi maşiina zebsegii xadagaldag dalii daagşaar Žanşab Rinçenei gegşe xydelmerilne. Ene xyn geeşe gebşe lama tula daa Žanşaa ambai geze aldartai jym. 1929 onoi yjede myn „bi batraag geeşeb“ geze ulaan degelee xuulaza, socialiis xeregte bejee „ygehen“ xyn bolzo, xatarşa zoroo merindo xasag emeel toxozo, xarahan yzehen xyndøø xarbiiin buu todxozo—„miniii urdahaa yge byy xelegtii, bultanaitnai oimoho xataaxab“— geze xaşxaraza jabadag xyn baihan jym. Ene ambai jamarş tyseb noormogyigøør terşelexe zoxidxon gazar olzo xydelmerileže baixa zuuraa, xuriaalgiin maşiina muu şanartaigaar zahahan deerehee byxeli zundaa maşiina zebsegee zahahaar sagii barahan baina. Tiin tariaa zøølgiin yjede 30-40 terge belen baixa johotoi aad, 50 proc. arai geze zahagdahan baigaa hen.

Myn kolxoozdo xojor jixe gabza lambagainar baidag. Negeniinь Deden gabza, nygøødenь—Dagba gabza geeşe. Iime elemeentnyydii bejee toiruulan daldalaad baihan kolxoozoi tyryylegşe Mynxiinde jamar segnelte ygexe johotoib gexede, aradai daisad xorologşodii xalxalan, dali doroo daldalaad baihan tula johotoi tedenei tuhamarşa xyn gehen segnelte ygtexe johotoi.

Kolxoozoi tyryylegşe Mynxiin gegşe yngeregşe žil kolxoozoi zøørieør kolxoozdoo tymer abaab geze kolxoozoi myngenhøø daraza øørøø abaa hen. Tere tymeriinь mynøøş xyrter Ulaan-Ydedøø „baidag“. Baha ene zun xeden zuun tyxerigei xuriaalgiin maşiiniin çaastь abba. Ene abhan çaastinь ton ondoo maarkiin maşiiniiin baihan deerehee, ogto taaraxagyi baiza, kladovai soo xebtene. Myn avtomaşiinanь xadaa yngeregşe žilhee 60-70 minganai garza xexehee bişe olzo ygehen jyme geze baixa ygei.

Baha, yngeregşe žilei xabarai tarilgiin yjede jixexen olzo olzo edixiin hedelgeer „xyrengiin tariaan dutaba“—geze xudal xuurmag zaxidal xeze gyrenhøø 200 şaxuu ceentner ovioos abhan aad, terenee byxeli žil soo Deden gabzaar Petroovsk zavoodto xaruulža baihanaa ene zun delgyyrte gargaza „xyrehen sengeerenь“ xudalduulhan baina.

Mynxiin gegşe paartiiin geşyynei kandidaad bolboş, kolxoozoi xamag xytelberilexe, ton xariuusalgatai xydelmeriii aradai daisadai garta ygeze xorololgo xyylze baihanaigaa tyløø paartiiln ba soveed xuuliiin urda xariuusaxa johotoi.

*
* *

Myn somondo yni saghaa xoişo oordento tyryylegşetei kolxooz geze suurxan aldar şahan „KIM“ kolxooz baidag.

Kolxoozoi tyryylegşeer, mynøø aradai daisan geze eliryylegdehen byrzyaazna—nacionaliist Cedenzab Dondyboon gegşiin xadam Delger Gombiin gegşe baina.

Gomboojev gegşe C. Dondyboon gegşeteigee sag yrgelze xaluun barisaatai baigaa. Aavgust haradaş bolhon soveeduudai VIII xuralda delegaad bolzo jirexedee Cedenzabaidaa baihanь eli.

Gomboojev gegşe Soveed zasagai oorden xaira abxaar amzaltatai xydelmeri xeegyi aad, jyrei mal azal deere baga zerge xygzeltetei baixadanь tere yjiin şuujaanai dolgin sooguur orolsohon baixa. Mynøøş ene kolxoozoi xydelmeri oordento tyryylegşetei kolxooz gexeer bişe. Ali byxii kampaani—ybehe tariaanai xuriaalga, gyrende tuşaaxa ujalgata tyleberinyyd sag bolzortoo dyyrgegdedeggyi.

Somonoi soveed, selьpoo, ambulatoori, xysed bişe dunda hurguuli, poоçto g. m. organizaacanuudtai tus somonoi kolxoozniguudii xolbodog Şiberte goloi xarguiji „KIM“ kolxooz, terenei tyryylegşe Gomboojev žilhee žil byri emdyylze baidag. Eneen tuxainь negete bişe gazeetada tolilogdohon ba somonoi soveedai zyghøø duradxagdahan baixadanь xoroto sedxileer zahuuldaggyi baina.

Myn kolxoozoi territoori deere baihan xysed bişe dunda hurguulida urdiin bajad nojodoi xybyyd, žişeenь Çimed Mitabai gegşe bagşaar xydelmerileže baina. Ene xynei tyrehen esege Banzargaşa gegşe arad niitiin zøøri xeden mingaar edize, antisoveed xydelmeri xeze baihanaa barigdaxa bolxodoo mongol oron zugadaza orohon baina. Çimed gegşenь Mongoldo baigaa esegetejee sag yrgelže bişegei barisaatai baihan deerehee „Buriaad-Mongoloi komsomool“ redaakcahaa gargagdahan xyn Gomboojevai ba bişe bişe xynyydei rekomendaacaar soveed huragşanarii „xymyyzyylxeer“ tabigdaad baina.

Myn Bodonguudai somonoi Staalinai neremzete kolxoozdo C .Dondyboonoi dyy bolxo Cedendorzo gegşe brigadiiraar xydelmerilze baina. Ene kolxoozdo hezegtei xynyyd jixe olon baixa. Xabarai tarilgiin yjede 60 ga gazarta soortoto şiniice gyrenhøø abza tarihaniinь mynøø engee şiniice bolşohon baiba. Ene jyy xaruulnab gexede, ende xorologşodoi xorololgoo xeze baihiinь todorono.

Ene metiin faaktnuud gansal eneegeer xizaarlaa bişe, myn Guşadai somonoi „Oktiaabriiin revoliyyce“ ba bişe kolxoozuudaar olon baixa.

Iime aradai daisad—xoroton, tedenei tuhamarşadii bejee toiruulan alban gazarnuudta ba kolxoozuudta xorololgo xyylze baigşadii soveed xuuliiin urda xariuusuulxii erigdene.

Staalь.

ZURAG DEERE: Japoonai moriaaguud Şanxaidaxi xariiin konceessiin territoori deerehee garaad Çapeiji şiglen jabana.

(SOJUUZFOTO).

Kolxoozuud-milionieernuud

Tadziikskiin SSSR-ei Leeningraadskiin rajoonoi „Bolьşeviig“ kolxooz gurban žilei urdatee milioneer kolxooz bolhon baina. Ene bolbol Soveed Xolboonei milionieer kolxoozuudai tyryy zergiinxidei negen bolno.

Aguu jixe socialiis revoliyyciin xoridoxi oido manai orondo gansa negen bişe xeden zuun kolxoozuud milioneer bolhon baina.

Yngeregşe žilde Tadzikistaanda 24 milioneer kolxoozuud baigaa haa ene žilde tedener zuugaad bolxo jym. Kirgiizide milioneer kolxoozuudai too 12 hoo 50 xyrter olon bolbo. Azerbaidzaanda yngerhen žilde 27 kolxoozuudanь xeden milioon tyxerigei olzo olhon baina. Mynøø tede kolxoozuudai too xojordaxin jixe bolhon. Yzbeegei SSSR-ei xedexen rajoonuudsooxi kolxoozuudhaa 55-nь milioneernuudai zergede oroxo baina.

Kolxoozniguudai aza baidal sengeleg ba xyxiyyn bolbo. Tadzikistaanai „Kominteern“ kolxoozdo yngeregşe žil soo azalta yder byriiin 22 tyxerig xubaahan baina. Fryynziin neremzete arteelьda 19-19 tyxerig, Kirgiizde Oşskiin rajoonoi „Internacionaal“ kolxoozoi geşyyn Aziin Jysyypov gereinxidteigee xamta yngeregşe zil soo 27 mingan tyxerig olzo olohon baina. Ene žil mynøø žil tabin mingahaa dooşo bişe olzo oloxo.

Milionieer kolxoozuud kylьtyyriin ba azaxuin baiguulaltii ton jixeer jabuulna. Azaxuin barilganuud, hurguulinuud xyygedei jaaslinuud, klyybnyyd, xaata laboratoorinuud ba busa busa barilganuud barigdana.

Kolxoozuudai urgan bexizexetei negen xamta, myn tedenei xynyyd urgaza baina. Alma-Atiin moziin „Lyyş Vortooka“ geze arteeliiin riadovoi kolxooznig Malikoov gegşe agronomiis fakulьteedii dyyrgexee baina. Myn ene arteeliiin kolxooznig Berioozovski gegşe MTS-ei direektor bolhon. Siliykoov, Noovikova ba Konovaalov gegşed xysed deede erdemteinyyd bolood, øøhediingøø kolxoozdo agronoomoor xydelmerilze bainad.

Kolxoozuudai ilaltanuud jixe. Ene ilaltanuud bolbol faşiizmiin troocko - byxaarintanai aagentnuud, byrzyaazna nacionaliistnuud, aradai busa daisadtai temesexe temesel sooguur tuilagdahan baina. Ede ilaltanuud—Leenin — Staalinai paartiin sesen xytelberi doro xydøø azalii socialiis johoor şinelen baiguulhanai yrenyyd myn.

XYDØØ BIŞEGŞED BIŞENE

▽ ▽ ▽

Ambylatooriiin xydelmeriii haižaruulxa şuxala

Zakaamin. Melo-Bortiin somonoi dergede nege ambylatoori bii aad, tereniii erxilegşe Şagdarai gegşe kolxoozniguudai elyyrii şaxixa xydelmeriii muugaar jabuulna. Kolxooznigudai emşelyylxee jirexede nyx. Şagdarai gegşe „taanarii emşelxe em ygei“ gezerxiood, sag yrgelže arxidaza, xeryyl nanşaldaa erxileed le zorgooroo jabaža baina. Ambylatoorinь ton muuxai baina. Gadana, Şagdarai gegşe Staalinai neremzete kolxoozoi geşyydii ambylatooriiingoo barilgada xydelmerilyylhen aad, tedenerte xydelmeriiinь xylehii tyløøgyi baixa jym. Ene xydelmeride 500 tyxerig mynge abhan baibaş øørøø edizerxioo.

Kolxoozoi negen.

Şažantai temesexe xydelmeri hula

Ulaan-Onon. Ongosoonoi somon dotor şažantai temesexe xydelmeri ton hulaar jabuulagdana. Iine deerehee zarim kolxoozniguud abaral myrgel xeze baina. Žişeelxede, Kiirovai neremzete kolxoozoi geşyyn Dulma Uxanaajeva gegşe ybeşelhen baigaad, 1 pyyd talxaa ygeze lamahaa „abaral erihen“ baina. Iimenyyd uşarnuud nelieed olon yzegdedeg baibaş, eneentei temesexe xydelmeri xenş jabuuldaggyi baina.

Ž. Nikolaajev.

Kylьtyyrne xydelmeri ton muu

Ulaan-Onon. Şandaliiin somonoi Voroşiilovoi neremzete kolxoozdo kylьtyyrne xydelmeri ogto jabuulagdanagyi. Eneenhee bolzo kolxoozniguudai dunda arxidalga ba xaartiin naadan jixeer delgerşehen baina. Arig seberii saxixa talaar ton muu. Xeterxedee, nege hain baanigyi, kolxoozniguudai sengexe klyybşgyi baina.

Somonoi izbaaç kolxoozniguudai dunda agetacioono xydelmeri jabuuldaggyi baina.

Eneenhee xoişo kylьtyyrne xydelmeriii hainaar jabuulxa ton şuxala bologdobo.

Narnai tujaa.

Žyylig Şuluutovii gem şyyberide xabaaduulxa şuxala

Biçyyr. Zaganai somonoi dergedexi pooçtiin tahagta Şuluutov gegşe 2-3 hara xydelmerilže baixa zuuraa žyylig hedelge gargaza, kolxoozniguudai zaxihan gazeeta-zurnaalai mynge edihenь elirebe.

Žişeelxede, Bodonguudai somonoi Moolotov kolxoozoi kolxoozniguudhaa „B. M. YNEN“ gazeeta zaxiuulxaar 350 tyxerig sugluulza, abhan aad, haja boltor gazeeta ygøøgyi, 1-2 daxin gazeeta elьgeexedee, ondoo kolxoozoi gazeetahaa xuluuza elьgedeg baihan baigaa. Uşaranь bişe bişe kolxoozuudai zaxihan gazeeta zarima yder jireze, zarimadaa jiredeg ygei baihan baina.

Eneegeer bodoxodo, tere 350 tyx. myngii žyylig Şuluutovai karmaanda orohon bololtoi.

Solbon.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo O. A. ŽEREBCOOV

KINOOTEAATRTA MYNØØDER

„ERDEM“ KINOO

„Alamaasuudai xymeg“

geze uran haixan kinoo garza baina.

„PROGREES“ KINOO

„STAALINSK PLIEEMIA“

geze jixe honin kinoo garza bainä.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. Verstaalagşad: C. DAMBAAJEV, C. BATUUJEV. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin Arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 902.